

Een super-B-H-V?

door **vincent de coorebyter**

Met één nationale kieskring voor de Kamer zouden de Franstalige kandidaten ook de Vlaamse kiezers moeten aanspreken en omgekeerd

Vincent de Coorebyter

denkt na over de kieskring België

Een idee dat al even leeft, heeft de voorbije dagen de steun gekregen van drie politieke zwaargewichten: Herman De Croo, Patrick Dewael en Elio Di Rupo. Het idee is ontstaan binnen een groep academici, de Paviagroep, en is ook opgenomen in het programma van Ecolo. Het bestaat erin voor de Kamer een kieskring te creëren die, over de taalgrenzen heen, het hele Belgische grondgebied zou bestrijken.

Volgens de voorstanders van zo'n nationale kieskring zou die de Vlaamse en Franstalige politici ertoe brengen meer aandacht te besteden aan de kiezers van de 'andere' gemeenschap. De Franstalige kandidaten in die kieskring zouden ook de Vlaamse kiezers moeten aanspreken en omgekeerd. Kandidaten zouden verplicht zijn rekening te houden met de gevoeligheden, de specifieke situatie en de verwachtingen van die kiezers. De kennis over de andere gemeenschap zou aan beide zijden groeien en de partijen, die in die kieskring zoveel mogelijk zetels willen veroveren, zouden vermijden de andere gemeenschap te kwetsen of ongerust te maken met hun plannen of verklaringen.

Je kunt het idee minimalistisch of zelfs cynisch noemen. Je kunt het betreuren dat men een beroep doet op het welbegrepen belang van de partijen om de twee grote gemeenschappen van dit land weer wat dichterbij elkaar te brengen. Maar het gaat er nu eenmaal om de politieke verantwoordelijken ervan te overtuigen een electorale hervorming door te voeren en om dat te bereiken, is het legitiem en waarschijnlijk ook noodzakelijk hen redenen te geven om stappen in die richting te zetten. En het is precies omdat het belang van de partijen ook meespeelt dat dit project op grote problemen zou kunnen stuiten en misschien wel nooit gerealiseerd zal kunnen worden. Tot vorige week leek de zaak duidelijk: geen enkele Vlaamse politicus van betekenis stond achter het idee van de Paviagroep. Sommigen vonden het misschien sympathiek, maar de overwegende houding was er een van scepticisme. Johan Vande Lanotte bijvoorbeeld vond het, tot zijn spijt, een onmogelijk en totaal onrealistisch idee in een zo tweepolig land als België. En een dergelijke hervorming is uiteraard onmogelijk zonder het akkoord van de Vlamingen...

Dat de voorzitter van de Kamer en de minister van Binnenlandse Zaken, beiden VLD'ers, zich nu uitspreken voor die hervorming is dus misschien een keerpunt. Toch zou de weerstand in Vlaanderen erg groot kunnen blijven, om twee redenen.

De eerste is dat de diagnose die aan de basis ligt van het idee (dat de kloof tussen Vlamingen en Franstaligen heel diep is geworden) misschien wel correct is, maar dat de remedie niet haalbaar is. Om deze hervorming door te voeren moet men de banden tussen de gemeenschappen weer willen aanhalen - en het is net omdat die banden zo zwak zijn dat de maatregel nodig is... Met andere woorden, wat de hervorming aantrekkelijk en zelfs absoluut noodzakelijk maakt voor de voorstanders maakt haar tegelijk moeilijk en misschien wel onbereikbaar. De toekomst zal uitwijzen of het niet al te laat is.

De tweede reden tot verzet van de Vlaamse kant zou kunnen liggen in het feit dat, met een nationale kieskring, Franstaligen die in Vlaanderen wonen voor Franstalige partijen zouden kunnen stemmen. Het zou een soort super-B-H-V zijn, een uitbreiding van de tweetalige kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde tot het hele Belgische grondgebied. Het mag duidelijk zijn dat dit allerm minst de bedoeling is van de pleitbezorgers van een nationale kieskring. Maar de twee dossiers dreigen met elkaar verweven te raken, of mee te spelen in een ruilhandel die waarschijnlijk niet alleen winnaars zal opleveren als hij moet dienen om het Vlaamse verzet te overwinnen: laten we B-H-V splitsen in ruil voor het oprichten van een nationale kieskring... Nogmaals, het debat wordt momenteel niet in die bewoordingen gevoerd, maar als de zaken scherp worden gesteld, bestaat de kans dat het die richting uitgaat.

Maar ondanks dat alles is het idee weer helemaal actueel, nu enkele grote namen zich er de voorbije dagen positief over hebben uitgesproken. Het is echter opvallend om vast te stellen dat die hernieuwde belangstelling er komt op het ogenblik dat de federale regering heeft beslist om de dubbele kandidatuur niet opnieuw in te

voeren, zodat de politieke tenoren nu niet kunnen opkomen voor zowel de Kamer als de Senaat. Voor politici die kunnen profiteren van hun bekendheid in het hele land - en dat is het geval voor Patrick Dewael, Herman De Croo en Elio Di Rupo - zou een nationale kieskring wel eens een interessant alternatief kunnen zijn voor een kandidatuur die anders beperkt moet blijven tot Kamer of Senaat... Het is dus nog even afwachten om te zien of die tenoren gevolgd zullen worden door hun partij dan wel of een aantal partijen het partijbelang zal laten primeren en een nationale kieskring zal afwijzen.

Want de grootste hindernis valt nog te nemen: het invoeren van een nationale kieskring vereist een herziening van artikel 63 van de grondwet en dus een tweederdemeerderheid in het federale parlement. Laten we even veronderstellen dat het voorstel, in de lijn van zijn logica, verbiedt dat in die kieskring tweetalige lijsten worden ingediend. Het zou voor de partijen die samen op een tweetalige lijst staan inderdaad al te gemakkelijk zijn hun Vlaamse kandidaten uit te sturen om het Vlaamse electoraat te bespelen, terwijl de Franstalige kandidaten campagne voeren bij de Franstaligen. Het idee heeft alleen zin als het de Franstaligen dwingt om campagne te voeren in Vlaanderen en omgekeerd. Als we er dus van uitgaan dat alleen eentalige lijsten toegelaten zijn, dan kunnen we ons afvragen of drie van de grootste partijen niet tegen zullen stemmen en een tweederdemeerderheid onmogelijk zullen maken.

Welke steun valt er te verwachten van de CD&V, wiens separatistische partner N-VA zich logischerwijze zal verzetten tegen een nationale kieskring? En zelfs als we het kartel met de N-VA buiten beschouwing laten, waarom zou de CD&V ermee instemmen zich te verzwakken door op te komen in Brussel en Wallonië, waar de christendemocraten traditioneel minder sterk staan dan in Vlaanderen en waar het uitgesproken communautaire profiel van de CD&V momenteel slechts weinig Franstaligen weet te charmeren?

En in Wallonië mogen Rudy Demotte en Jean-Claude Van Cauwenberghe dan al belangstelling hebben getoond voor een nationale kieskring, toch is het lang niet zeker dat de PS na een intern onderzoek die hervorming ook zal aannemen. Het socialistische electoraat is in Vlaanderen minder groot dan in Wallonië en Brussel, en het imago van de PS heeft in het noorden van het land een flinke deuk gekregen sinds het openbarsten van het schandaal rond La Carolorégienne.

Als de CD&V en de PS tegenstemmen (wat slechts een veronderstelling is), dan kan met de huidige politieke krachtsverhoudingen de hervorming slechts doorgevoerd worden met de steun of de welwillende onthouding van het Vlaams Belang. Ideologisch gezien heeft die partij alle redenen om zich ertegen te verzetten, maar als het zover komt dat het al dan niet goedkeuren van de hervorming van haar afhangt, zou ze wel eens in de verleiding kunnen komen om vóór te stemmen en zo een spectaculaire breuk van het cordon sanitaire te veroorzaken... Dat scenario berust op een reeks veronderstellingen en is dus helemaal geen voorspelling, maar het voorgaande maakt in ieder geval duidelijk dat het idee van een nationale kieskring misschien wel heel wat moeilijker in praktijk te brengen is dan dat nu lijkt.

Vincent de Coorebyter is algemeen directeur van de Crisp, Centre de recherche et d'information socio-politiques. Zijn bijdrage verscheen eerder in Le Soir.

Publicatiedatum : **2007-01-18**

Sectie : **Opiniesmakers**